

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин (№ 605)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК

Фили
(підпис)

Л.О. Філіпковська
(ініціали та прізвище)

« 31 » серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія міжнародних відносин

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 051 «Економіка»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Економіка підприємства»
(найменування освітньої програми)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Облік і оподаткування»
(найменування освітньої програми)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Фінанси, банківська справа та страхування»
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: молодший бакалавр

Харків 2020 рік

Робоча програма Історія міжнародних відносин
(назва дисципліни)

для студентів за спеціальностями 051 «Економіка», 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

освітніми програмами «Економіка підприємства», «Облік і оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування».

« 14 » липня _____ 2020 р., – 9 с.

Розробник: Гавва В.М., професор кафедри, к.е.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, наукова ступінь та вчене звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин (№ 605)
(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 31 » серпня _____ 2020 р.

Завідувач кафедри д.е.н., професор

(науковий ступінь і вчене звання)

Давидова І. О.

(ініціали та прізвище)

1 – Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня-програма., рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u> <u>07 «Управління та адміністрування»</u> Спеціальність 051 «Економіка» 071 «Облік і оподаткування» 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Освітня програма: <u>«Економіка підприємства», «Облік і оподаткування»</u> <u>«Фінанси, банківська справа та страхування»</u> Рівень вищої освіти: молодший бакалавр	Цикл загальної підготовки
Кількість модулів – 3		Навчальний рік 2020/2021
Кількість змістовних модулів – 3		
Індивідуальне завдання –		Семестр 1
Загальна кількість годин –165 денна – 72/150 = 0,48		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента - 8		Лекції *)
		40 год.
		Практичні, семінарські
		32 год.
		Лабораторні 0 год.
	Самостійна робота . 78 годин	
	Вид контролю:	
	Модульний контроль, залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
 $72/78 = 0.91$

*) Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину в залежності від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчання – вивчення антології міжнародних відносин для формування знань і навичок стосовно визначення та з'ясування причин виникнення певних історичних подій, а також пов'язаних з ними певних державних рішень.

Завдання – розглянути особливості формування міжнародних зв'язків і відносин древнього світу та в середні віки, особливості міжнародних зв'язків і відносин пізнього середньовіччя і нового часу (XVI - XIX в.), особливості міжнародних відносин в епоху НТР (XX - XXI в.).

Результати навчання:– у результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основні етапи історичного розвитку міжнародних відносин;
- основні етапи історичного розвитку дипломатичної служби держав;
- історію формування основних правил міжнародного права;
- сутність геополітичних завдань, що виникають перед незалежними державами.

вміти:

- оцінювати наслідки політичних рішень та подій, спираючись на історичні паралелі;
- аналізувати поточні події світового та державного рівня з точки зору їх впливу та економічної доцільності для власної держави;

мати уявлення:

- про загальні принципи формування міждержавних відносин

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей:** навички оперування політичними і економічними поняттями, пов'язуючи їх з макроекономічними тенденціями розвитку світової економіки.

Програмні результати навчання:

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку економіки, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро- мезо- макро- та міжнародному рівнях.

Розуміння основних особливостей сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

Здатність аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням можливих соціально-економічних наслідків

Міждисциплінарні зв'язки:

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Суспільні та історичні дисципліни середньої школи	Розвиток економічного світогляду Економіка підприємства Міжнародна економіка

3. Програма навчальної дисципліни**Змістовний модуль 1. Міжнародні відносини древнього світу і раннього середньовіччя****ТЕМА 1. Вступ до навчальної дисципліни „Історія міжнародних відносин”**

Зародження і розвиток міжобщинних господарських зв'язків в епоху палеоліту, мезоліту, неоліту, енеоліту та бронзового віку.

ТЕМА 2. Міжнародні відносини древнього світу

Міжнародні відносини Древнього Сходу. Документальні свідчення міжнародних відносин. Міжнародні відносини древньої Індії (І тисячоліття до н.е.). Міжнародні відносини і дипломатія в древньому Китаї. Міжнародні відносини і дипломатія древньої Греції. Форми міжнародних зв'язків у древній Греції. Грецькі міжнародні відносини у VIII–IV вв. до нашої ери. Грецькі міжнародні відносини в кінці IV в. до нашої ери. Дипломатія і міжнародні відносини в еллінському світі. Міжнародні відносини древнього Рима. Основні риси римської дипломатії. Міжнародні відносини в період республіки (III–II вв. до нашої ери). Міжнародні відносини Рима в епоху імперії (I–V вв. н. е.). Внутрішня дипломатія Римської імперії. Союзні договори Рима з «варварами» (IV–V вв. нашої ери).

ТЕМА 3. Міжнародні відносини в середні віки

Міжнародні відносини «варварських» держав и Візантії. Міжнародні відносини часів великого переселення народів. Міжнародні відносини Східної Римської імперії. Папство и Франкська держава. Міжнародні відносини арабів. Міжнародні відносини древньої Русі. Міжнародні відносини періоду феодальної роздробленості. Політична роздробленість на Заході. Міжнародні відносини древньої Русі в XI–XV віках. Міжнародні відносини Північно-Східної Русі (XIII–XV вв.). Міжнародні відносини періоду укріплення феодальної монархії. Священна Римська імперія і папство в кінці XI – початку XII в. Хрестові походи і міжнародні відносини у XII віку. Імперія и папство в XII–XIII віках. Агресія німецьких феодалів на Схід (IX–XV вв.). Міжнародні відносини Франції XII–XV вв. Міжнародні відносини Італії XII–XV вв. Перші міжнародні конгреси. Зародження науки міжнародного

права. Міжнародні відносини Китаю у середні віки. Міжнародні відносини Індії у середні віки.

ТЕМА 4. Міжнародні відносини пізнього середньовіччя (XVI – XVII віки)

Загальна характеристика міжнародних відносин і дипломатії у XVI – XVII віках. Міжнародні відносини у XVI віку (міжнародні відносини Іспанії, Франції и Англії у XVI в., міжнародні відносини Руської держави наприкінці XV і у XVI віку). Міжнародні відносини європейських держав у XVII віці (часи французької гегемонії у Європі в XVII в., дипломатія англійської буржуазної революції (1640–1660 гг.). Міжнародні відносини Руської держави у XVII віку.

Модульний контроль №1

Змістовний модуль 2. «Міжнародні відносини пізнього середньовіччя і в новий час»

ТЕМА 5 Міжнародні відносини на початок нового часу (кінець XVII – XVIII вік)

Війна за іспанську спадщину і начало занепаду міжнародного значення Франції. Зовнішня політика Англії в XVIII віці. Германія XVIII віку. Австрійсько-пруське суперництво. Міжнародні відносини Російської імперії у XVIII в. Зовнішня політика Петра I. Зовнішня політика Росії у період 1726–1755 рр., Російські міжнародні відносини при наступниках Петра I. Дипломатичні методи Катерини II і дипломатичні установи Росії у другій половині XVIII віку.

ТЕМА 6. Міжнародні відносини в новий час(1789 – 1871 рр.)

Міжнародні відносини Американської буржуазної республіки (1775–1794 гг.) (відокремлення 13-ти американських колоній від Англії, Бенжамен Франклін – американський посол у Франції, укладання союзного и торгового договору між Францією і Сполученими Штатами (6 лютого 1778 г.), Міжнародні відносини Сполучених Штатів и ряду держав Європи, взаємовідношення Англії та Сполучених Штатів після війни за незалежність, Англо-Американський договір 1794 г.). Міжнародні відносини у Європі в першій половині XIX віку (міжнародна обстановка в Європі на рубежі XIX віку напередодні французької революції. Європа в роки наполеонівських війн і Росія, Військовий конгрес європейських держав. Від священного союзу до революції 30-х років, від революційних подій 1830-х років до революції 1848 р., від революції 1848 р. до Кримської війни).

ТЕМА 7. Міжнародні відносини у другій половині XIX віку

Європа після Кримської війни і Парижського миру. Громадянська війна у Північній Америці та позиції європейських держав. Перші кроки до об'єднання Германії. Франко-пруська війна. Відносини після Франкфуртського миру. Русько-турецька війна 1877–1878 рр. Міжнародні відносини і зовнішня політика в Росії в останньому двадцятиріччі XIX в.

ТЕМА 8. Міжнародні відносини у першій половині XX віку

Міжнародні відносини на рубежі XIX и XX сторіч. Русько-японська війна. Утворення двох протидіючих блоків в Європі. Балканські війни. Дипломатія напередодні та в роки першої світової війни. Завершення першої світової війни і Росія. Проблеми післявоєнного мирного урегулювання. Версальська и Вашингтонська конференції. Міжнародна обстановка в першій половині 20-х років і зовнішня політика радянської держави. Розвиток міжнародних відносин і зовнішня політика провідних держав світу у другій половині 20-х років. Міжнародна обстановка в роки світового економічного кризиса. Утворення двох осередків війни – на Далекому Сході та в Європі. Розширення гитлеровської коаліції. Активізація зовнішньої політики СРСР. Міжнародні відносини напередодні та в початковий період другої світової війни. Міжнародні відносини і зовнішня політика СРСР в роки Великої Вітчизняної війни.

Модульний контроль №2

Змістовний модуль 3. «Міжнародні відносини епохи НТР»

ТЕМА 9. Міжнародні відносини у другій половині XX віку.

Проблеми післявоєнного мирного урегулювання. Проблема роззброєння. Атомна проблема. Міжнародна обстановка і зовнішньої політики СРСР в другій половині 40-х – першій половині 50-х років. «Холодна війна». Руйнування колоніальної системи. Міжнародні відносини в 60-ті роки, проблеми роззброєння і заборони атомної зброї. Проблеми міжнародних відносин в 70-ті роки і зовнішня політика радянської держави. Міжнародні відносини в 80-ті роки і перебудова у Радянському Союзі. Особливості розвитку міжнародних відносин в 1991–2000 рр.

ТЕМА10. Україна як суб'єкт міжнародних відносин

Формування України як суверенної держави. Зовнішня політика України: досягнення, проблеми, перспективи. Вибір України для XXI сторіччя.

ТЕМА 11. Сучасний стан і перспективи розвитку системи міжнародних відносин

Основні підсумки розвитку міжнародних відносин на початок XXI сторіччя. Перспективи розвитку системи міжнародних відносин.

Модульний контроль №3.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.
Змістовий модуль 1. Міжнародні відносини древнього світу і раннього середньовіччя					
ТЕМА 1. Вступ до навчальної дисципліни „Вступ до фаху та історія міжнародних відносин”. Зародження і розвиток міжобщинних господарських зв’язків	5	2	1		2
ТЕМА 2. Міжнародні відносини древнього світу	19	8	4		7
ТЕМА 3. Міжнародні відносини в середні віки	18	6	4		8
ТЕМА 4. Міжнародні відносини пізнього середньовіччя (XVI–XVII віки)	17	4	4		9
Модульний контроль №1	1		1		
Разом за змістовим модулем 1	60	20	14		26
Змістовий модуль 2. Міжнародні відносини пізнього середньовіччя і в новий час					
ТЕМА 5 Міжнародні відносини на початок нового часу (кінець XVII – XVIII віки)	16	4	3		9
ТЕМА 6. Міжнародні відносини в новий час(1789 – 1871 рр.)	16	4	3		9
ТЕМА 7. Міжнародні відносини у другій половині XIX віку	17	3	3		11
ТЕМА 8. Міжнародні відносини у першій половині XX віку	15	3	2		10
Модульний контроль №2	1		1		
Разом за змістовим модулем 2	65	14	12		39
Змістовий модуль 3. Міжнародні відносини епохи НТР					
ТЕМА 9. Міжнародні відносини у другій половині XX віку	10	2	2		6
ТЕМА10. Україна як суб’єкт міжнародних відносин	8	2	2		4

ТЕМА 11. Сучасний стан і перспективи розвитку системи міжнародних відносин	6	2	1		3
Модульний контроль №3	1		1		
Разом за змістовим модулем 3	25	6	6		13
Усього годин	150	40	32		78

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зародження і розвиток міжобщинних господарських зв'язків в епоху палеоліту, мезоліту, неоліту, енеоліту та бронзового віку	1
2	Міжнародні відносини древнього світу	4
3	Міжнародні відносини в середні віки	4
4	Міжнародні відносини пізнього середньовіччя (XVI–XVII віки)	4
5	Міжнародні відносини на початок нового часу (кінець XVII – XVIII віки)	3
6	Міжнародні відносини в новий час(1789 – 1871 рр.)	3
7	Міжнародні відносини у другій половині XIX віку	3
8	Міжнародні відносини у першій половині XX віку	2
9	Міжнародні відносини у другій половині XX віку	2
10	Україна як суб'єкт міжнародних відносин	2
11	Сучасний стан і перспективи розвитку системи міжнародних відносин	1
	Проведення модульного контролю №1, №2, №3	3
	Разом	32

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

8. Самостійна робота (денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зародження і розвиток міжобщинних господарських зв'язків в епоху палеоліту, мезоліту, неоліту, енеоліту та бронзового віку	2
2	Внутрішня дипломатія Римської імперії. Союзні договори Рима з «варварами» (IV-V вік нашої ери)	7
3	Міжнародні відносини Руської держави у XVII віку	8
4	Дипломатичні методи Катерини II і дипломатичні установи Росії у другій половині XVIII віку.	9
5	Міжнародні відносини на початок нового часу (кінець XVII – XVIII віки)	9
6	Від революційних подій 1830-х років до революції 1848 р. Від революції 1848 р. до Кримської війни.	9
7	Міжнародні відносини і зовнішня політика в Росії в останньому двадцятиріччі XIX в..	11
8	Міжнародні відносини напередодні та в початковий період другої	10

	світової війни. Міжнародні відносини і зовнішня політика СРСР в роки Великої Вітчизняної війни.	
9	Міжнародні відносини в 80-ті роки и перебудова у Радянському Союзі. Особливості розвитку міжнародних відносин в 1991–2000 рр.	6
10	Вибір України для ХХІ сторіччя	4
11	Перспективи розвитку системи міжнародних відносин	3
Разом		78

9. Індивідуальні завдання

Підготовка реферату на завдану тему (для заочної форми навчання)

10. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних (семінарських) занять, індивідуальні консультації (при потребі), самостійна робота студентів з матеріалами, що підготовлені кафедрою (підручники, методичні посібники).

11. Методи контролю

Проведення поточного контролю, письмового модульного контролю, підсумкового контролю у вигляді заліку.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Модульний контроль №1	0...40	1	0...40
Змістовний модуль 2			
Модульний контроль	0...40	1	0...40
Змістовний модуль 3			
Модульний контроль №3	0...20	1	0...20
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку (коли набрано понад 34 бали). Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для заліку містить 100 тестів (з 600) за вірні відповіді на які студент може отримати до 100 балів.

12.2. Якісні критерії оцінювання

Для отримання позитивної оцінки необхідно виступати з теоретичними питаннями на семінарах і проходити тестування в ході модульного контролю, а також:

знати основні етапи історичного розвитку міжнародних відносин; основні етапи історичного розвитку дипломатичної служби держав; історію формування основних правил міжнародного права.

вміти – оцінювати наслідки політичних рішень та подій, спираючись на історичні паралелі та – аналізувати поточні події світового та державного рівня з точки зору їх впливу та економічної доцільності для власної держави;

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру відповідають шкалі оцінювання, що наведена нижче і залежать від загальної суми напраних балів.

Задовільно (60-74). Потрібно показати мінімум знань та умінь. Захистити всі індивідуальні завдання та здати тестування.

Добре (75-89). Твердо знати мінімум, захистити всі індивідуальні завдання, виконати всі КР, здати тестування та поза аудиторну самостійну роботу.

Відмінно (90-100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти застосовувати їх.

Шкала оцінювання: національна та традиційна

Сума балів і	Оцінка за традиційною шкалою	
	іспит, диференційований залік	для заліку
90–100	Відмінно	Зараховано
75–89	Добре	
60–74	Задовільно	
01–59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Робоча програма дисципліни.

2. Гавва В.Н. История международных отношений (Тесты для модульного контроля). – Нац. аэрокосм. Ун-т им. Н.Е.Жуковского «ХАИ», каф. 605, 2014. – 118 с. Электронный ресурс, режим доступа http://library.khai.edu/library/fulltexts/metod/Gavva_Istoriya_MO.pdf.

Електронний ресурс, на якому розміщено **навчально-методичний комплекс дисципліни**:
http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/605_Vstup_Fahu_Istoriya.pdf

14. Рекомендована література

Базова

1. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: Історія міжнародних економічних відносин [Текст] / А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, О.В. Бутенко та ін. – К.: Либідь, 1992. – 191 с.

2. Гайдуков Л.Ф. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 роки): підручник [Текст] / Л.Ф. Гайдуков, В.Г. Кремень, Л.В. Губерський та ін. – К.: Либідь, 2001. – 624 с.

3. Гавва В.Н. История международных отношений: учебник: в 2 ч. – Ч. 1 / В.Н. Гавва. – Х.: Нац. аэрокосм. ун-т «Харьк. авиац. ин-т», 2017. – 332 с. Электронный ресурс, режим доступа http://library.khai.edu/library/fulltexts/metod/Gavva_Istoriya_Megdunar_Otnoshenij.pdf

4. Ч. 2 / В.М. Гавва. – Х.: Нац. аэрокосм. ун-т «Харк. авиац. ин-т», 2019. – 313 с. Электронный ресурс, режим доступа

http://library.khai.edu/library/fulltexts/knigi/Havva_Istoria_Mizhnarodnykh_Vidnosyn.pdf

5. История дипломатии. Т. I – М.: Гос. изд-во политической литературы, 1959. – 896 с.

Допоміжна

1. Протопопов А. С. История международных отношений и внешней политики России (1648-2000): учебник для вузов [Текст] / А.С. Протопопов, В.М. Козьменко, Н.С. Елманова. – М.: Аспект-Пресс, 2001. – 344 с.

2. Костомаров Н.И. Исторические произведения. Автобиография [Текст] / Н.И. Костомаров. – К.: Изд-во при Киев. ун-те, 1989. – 736 с. («Памятники исторической мысли Украины»)

3. Олбрайт М. Религия и мировая политика [Текст] / М. Олбрайт: пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. – 352 с.

4. Очкурова О. Ю. 50 гениев, которые изменили мир [Текст] / О.Ю. Очкурова, Г.В. Щербак, Т.В. Иовлева. – Харьков: Фолио, 2006. 510 с.

5. Швейцер П. Тайная стратегия развала СССР. [Текст] / П. Швейцер. – М.: Эксмо: Алгоритм, 2010. – 304 с.

15. Інформаційні ресурси

<http://ru.wikipedia.org>.

<http://uk.wikipedia.org>.